

United Nations
Nations Unies

International
Criminal Tribunal
for the former
Yugoslavia

Tribunal Pénal
International pour
l'ex-Yougoslavie

OBRAĆANJE

(Isključivo za medije. Nije zvaničan dokument.)

PREDSJEDNIK

Den Haag, 6. prosinca 2010.

Obraćanje predsjednika MKSJ-a Vijeću sigurnosti Ujedinjenih naroda o strategiji okončanja rada Međunarodnog suda

Čast mi je obratiti vam se danas u svojstvu predsjednika Međunarodnog kaznenog suda za bivšu Jugoslaviju – i to tijekom predsjedanja Sjedinjenih Država. Također bih želio izraziti iskrenu zahvalnost na podršci koju su radu Međunarodnog suda pružile Austrija, Japan, Meksiko, Turska i Uganda, članice Vijeća sigurnosti čiji mandat istječe. Međunarodni sud je posebno zahvalan Austriji kao predsjedavajućoj zemlji Neformalne radne grupe Vijeća sigurnosti za međunarodne sudove na značajnom napretku koji je postignut u razvoju rezidualnog mehanizma. Moje današnje obraćanje bit će kratko jer su potankosti o mjerama koje je Međunarodni sud poduzeo s ciljem okončanja svog mandata iznesene u polugodišnjem pismenom izvještaju koji vam je uredno dostavljen.

Na kraju razdoblja na koje se taj izvještaj odnosi, 13 osoba je u žalbenom postupku, a protiv 18 osoba vode se prvostupanjski postupci. Dvojica optuženih – Ratko Mladić i Goran Hadžić - i dalje su u bijegu. Do danas su zaključeni postupci protiv 125 osoba od 161 osobe protiv kojih je Međunarodni sud podigao optužnice.

Tijekom razdoblja na koje se odnosi izvještaj, Međunarodni sud je istovremeno vodio prvostupanjske postupke u deset predmeta udvostručujući broj sudaca i osoba koji stoga istovremeno rade na više predmeta. Drugo od tri suđenja Međunarodnog suda koja obuhvaćaju veći broj optuženih - *Tužitelj protiv Popovića i dr.* - završeno je. Prvostupanjski postupci u predmetima *Đorđević, Gotovina i dr., Perišić*, i djelomično ponavljanje postupka u predmetu *Haradinaj* bit će završeni 2011. Predviđeno je da pet prvostupanjskih postupaka bude završeno 2012., i to u predmetima *Prlić i dr., Šešelj, Stanišić i Simatović, Stanišić i Župljanin*, i *Tolimir*. A postupak u posljednjem predmetu - protiv Karadžića - trebao bi biti završen krajem 2013.

Izrečene su dvije presude u žalbenim postupcima, a žalbe na tri prvostupanjske presude trenutačno su u postupku pred Žalbenim vijećem. Još uvijek se predviđa da će svi žalbeni postupci biti završeni do kraja 2014., premda, u posljednje vrijeme, neizbježne odgode u predmetu Karadžić sugeriraju da će u određenom trenutku taj datum trebati preispitati. Suci žalbenog vijeća nastavili su raditi maksimalnim kapacitetima i na žalbenim postupcima Međunarodnog kaznenog suda za Rwandu.

Međunarodni sud nastavlja poduzimati sve moguće mjere kako bi se postupci ubrzali, a da se ne ugrozi zakonitost postupaka. U vezi s tim, moram vam prenijeti da suci osjećaju da su pod ekstremnim pritiskom da ubrzaju rad Međunarodnog suda. Ta me činjenica zabrinjava. Suci imaju pravo raditi u ozračju slobodnom od bilo kakvih vanjskih pritisaka, kako njihova neovisnost ne bi bila kompromitirana, ili kako ne bi izgledalo da je kompromitirana.

Unatoč golemim naporima da ubrzamo naše postupke, neke procjene donesene u razdoblju na koje se odnosio prošli izvještaj morale su biti izmijenjene. Premda se raspored suđenja predviđa u odnosu na faktore koji su pod kontrolom Međunarodnog suda, postoje važni utjecaji na raspored koji nisu pod našom kontrolom, kao što su zastrašivanje svjedoka,

Internet adresa: <http://www.icty.org>

Služba za medije/komunikacije

Churchillplein 1, 2517 JW The Hague. P.O. Box 13888, 2501 EW The Hague. Netherlands

Tel.: +31-70-512-8752; 512-5343; 512-5356 Fax: +31-70-512-5355

nepristupanje svjedoka, bolest optuženih, smrt odvjetnika obrane, kompleksnost postupaka optuženih koji se sami zastupaju, otkriće novih dokaza te gubitak osoblja.

U vezi s pitanjem gubitka osoblja koje nam otežava posao, želio bih iskreno zahvaliti Vijeću sigurnosti jer je odgovorilo na molbe Međunarodnog suda za pomoć donošenjem Rezolucije 1931 u lipnju ove godine, kojom je *uzeto na znanje* kako je važno da Međunarodni sud ima adekvatno osoblje da bi svoj posao mogao završiti ekspeditivno, i kojom su Tajništvo i druga relevantna tijela Ujedinjenih naroda *pozvana* da nastave s tajnikom tražiti moguća rješenja za to pitanje dok se Međunarodni sud približava kraju svog rada. Ali ta rezolucija mora biti pretočena u akciju, a nažalost nije. Nastavlja se konfuzija koja je započela s Rezolucijom Opće skupštine 63/256 koja nije provedena zbog proračunskih ograničenja.

Nedavno je, u lipnju 2010., Koordinacijski odbor za upravljanje osobljem - tijelo u čijem su sastavu Ured za upravljanje ljudskih resursima (OHRM), sindikati zaposlenika, i administratori UN-a - donio dvije preporuke u vezi s međunarodnim sudovima, koje je u ime glavnog tajnika odobrio zamjenik glavnog tajnika. Jedna od tih preporuka bila je da naše osoblje dobije ugovore na određeno vrijeme za dvije godine, uz mogućnost produženja za još dvije godine. Nakon konzultacija u sjedištu u New Yorku u listopadu, OHRM je pojasnio da je tajnik u potpunosti ovlašten izdati ugovore osoblju na razdoblje od dvije godine, bez obzira na odobrena proračunska sredstva - što je u suprotnosti s njegovim stajalištem da se rezolucijom Opće skupštine 63/256 daju ovlasti samo za izdavanje ugovora u skladu s odobrenim proračunskim sredstvima. OHRM nam je također rekao da je svrha preporuke Koordinacijskog odbora za upravljanje osobljem bila da se osigura poticaj za osoblje putem plaćanja naknade ako i kad ugovori budu prekinuti prije njihovog isteka. Ali stav OHRM-a bio je da takve naknade moraju biti isplaćene iz postojećih sredstava Međunarodnog suda i da ne može biti podnesen nikakav zahtjev za dodatna sredstva kojima bi se pokrila odštetna plaćanja. I u tome je problem. Međunarodni sud nema sredstava, niti ih može naći, za provedbu rezolucije Opće skupštine 63/256. Dakle, Međunarodnom sudu je ponuđena mjera koja naoko osigurava način zaustavljanja sve većeg odljeva osoblja, ali je u stvarnosti besmislena.

Osim toga, i druga je preporuka Koordinacijskog odbora za upravljanje osobljem postala besmislenom. Ta je preporuka bila da osoblje Međunarodnog suda dobije prioritet prilikom ocjene o zadovoljavanju uvjeta za dobivanje stalnog ugovora. Međutim, OHRM nas je obavijestio da takav prioritet neće biti dat. Štoviše, OHRM je poslao sve preporuke Međunarodnog suda za davanje stalnih ugovora središnjem odboru za reviziju temeljem toga što se ne slaže ni sa jednom od njih. OHRM nije tajio činjenicu da će preporuke vjerojatno neko vrijeme odležati pred odborom za reviziju. Donekle iznenađuje da bilten glavnog tajnika o postupku odlučivanja o stalnim ugovorima ne predviđa takav postupak revizije.

Dopustite da prijedem na druge teme. Želio bih vam ponovno svratiti pozornost na potrebu kompenzacije za žrtve oružanih sukoba u bivšoj Jugoslaviji. Kako bi se izgradio trajan mir, pravda ne smije biti samo retributivna - ona mora biti i restorativna. Međunarodni kazneni sud i 114 država koje su ratificirale Rimski statut prihvaćaju važnost kompenzacije za žrtve ratnih zločina, zločina protiv čovječnosti, i genocida - i Ujedinjeni narodi moraju to prihvatiti. Stoga vas pozivam da podržite osnivanje zaklade za žrtve, kako bi upotpunili kaznene postupke Međunarodnog suda osiguravajući žrtvama potrebna sredstva da ponovno izgrade svoje živote.

Dajući ovaj prijedlog, Međunarodni je sud potpuno svjestan financijskih poteškoća država članica. I nije nam promaklo da se, onedavno, važnost koncepta pravde izvrgava kritici. Ali baš u teškim vremenima moramo biti najbudniji u zaštiti uloge pravde u našem društvu. Ne smijemo izgubiti iz vida razlog zbog kojeg je Vijeće sigurnosti uopće osnovalo Međunarodni sud. Njemački filozof Immanuel Kant govorio je o tom problemu na najoštrij način, kazavši da je

najveći problem za ljudsku vrstu jest ostvariti građansko društvo kojim će se upravljati prema općem pravu.

Iako je Kant to rekao prije više od dvjesto godina, i danas vodimo istu borbu. Sudovi su ranjive institucije jer ovise o drugim tijelima državne vlasti kako bi opstali. Ono što u konačnici štiti sposobnost sudova da funkcioniraju jest konsenzus zajednice da je pravda vrijednost koju vrijedi štiti u njenom najčišćem obliku. U izvršavanju te funkcije, svaki je član ili članica osoblja predan obavljanju svojeg posla na najbolji mogući način. Prekrasno je svjedočiti kako Ujedinjeni narodi djeluju kao obitelj kako bi u praksi ostvarili ideal pravde na kojem su Ujedinjeni narodi utemeljeni.

Dvapat godišnje putujem u New York kako bi vam prezentirao ocjenu o napretku u našem radu. Ali doista je šteta što članice Vijeća sigurnosti nemaju priliku vidjeti MKSJ koji ja vidim kad ujutro dođem na posao. Kad u ranim jutarnjim satima uđem u zgradu Međunarodnog suda, prođem pokraj službenika sigurnosti iz Sjedinjenih Država koji s poštovanjem podiže zastavu UN-a. Pozdravim financijskog analitičara iz Kine koji radi na sljedećem proračunu koji podnosimo Općoj skupštini. Prođem pokraj tužiteljice iz Ujedinjenog Kraljevstva koja izvan sudnice nervozno uvježbava svoje argumente za raspravu. U sudnici, odvjetnica iz Francuske konzultira se sa svojim klijentom prije početka rasprave. Približavajući se hodniku ispred kabineta sudaca, provirim u sobu pravniku iz Rusije koji vrijedno radi na dovršenju presude koja uskoro treba biti izrečena.

Vidim lica mladih i starih; muškaraca i žena; ljudi s Istoka i ljudi sa Zapada. Unatoč njihovim razlikama, svi su međusobno povezani zajedničkom niti: svi su oni...službenici pravde. Njihova su lica razna lica MKSJ-a, koja vi nikad ne uspijete vidjeti. Svi su oni došli na Međunarodni sud jer su željeli biti dio smjelog novog doba koje je Vijeće sigurnosti inauguriralo u svibnju 1993. Došli su na Međunarodni sud kako bi radili na mjestu gdje mogu upotrijebiti svoje sposobnosti da grade pravedniji svijet - gdje se krivi kažnjavaju, nevini oslobađaju, a žrtve imaju mogućnost ispričati svoju priču pred sudom. Ukratko, željeli su pomoći u stvaranju svijeta u kojem svatko dobije ono što zaslužuje - što je sama smisao pravde. A ako su oni službenici pravde, tada su članice Vijeća sigurnosti arhitekti te pravde, jer vi ste ti koji su stvorili Međunarodni sud kako bi stali na kraj nekažnjavanju i donijeli pravdu bivšoj Jugoslaviji.

A to nas dovodi to toga zašto je pravda važna. Pravda je važna jer u svijetu bez pravde, o tome što je pravo odlučivala bi moć, a slabi bi ovisili o milosti jakih. Nitko od nas ne bi želio živjeti u svijetu u kojem ljudi ne dobivaju ono što zaslužuju, već ono što mogu uzeti. Svi mi bismo živjeli u mračnijem svijetu, bez svjetla pravde koje nas vodi na našem putu.

Na Međunarodnom sudu, potpuno smo svjesni našeg ad hoc i privremenog statusa. Znam da govorim u ime svih nas na Međunarodnom sudu kad to kažem. Bez obzira na to što ćemo raditi u svom profesionalnom životu u budućnosti, uvijek ćemo se sjećati MKSJ-a s malo nostalgije prožete zahvalnošću i ponosom, kao vremena kad smo mogli skromno pridonijeti promjeni u svijetu - kao vremena kad smo imali privilegiju biti pozitivna snaga u svijetu. *Ali naš posao još nije završen.* Onima od nas na Međunarodnom sudu koji svaki dan idu na posao i koji su vjerno ostali na svojim radnim mjestima najhitnije je potrebno da naš začetnik, Vijeće sigurnosti, bude uz nas dok ne završimo posao koji ste vi započeli 1993. Potrebno nam je da budete uz nas dok mi ostvarujemo vašu viziju svijeta kojim ne vlada moć, već pravo.

Siguran sam da se buduće generacije neće osvrutati na rad Vijeća sigurnosti i Međunarodnog suda pitajući zašto je završetak nekog suđenja kasnio. Naprotiv, naša će se djeca i unuci diviti članicama Vijeća sigurnosti, Međunarodnom sudu i, svakako, Ujedinjenim narodima uopće, zbog naše spremnosti da hrabro mijenjamo svijet, da ga pretvorimo u sigurnije i pravednije mjesto za život i ostvarimo svoj najveći potencijal kao ljudska bića. Ono što će se pamtili jest pravda koja je postignuta i hrabrost onih koji su bili spremni učiniti što je bilo potrebno kako bi pravda postala stvarnost koja živi i diše.

Hvala vam na pažnji.